

POSTMUSEUM

POSTMUSEUM UNDER ÅR 1962

Postmuseinämnden

Fyra sammanträden har hållits under året.

På uppdrag av nämnden har postmuseum låtit upprätta ett utkast till program för utställningar på museet under femårsperioden 1963—67. I slutet av året fastställdes planen för utställningarna under år 1963.

I övrigt har behandlats ett flertal ärenden angående museets deltagande i olika utställningar såväl i Sverige som i utlandet.

Efter tillstyrkan av nämnden har generalpoststyrelsen medgivit bl. a. att bibliotekarien vid museet finge genomgå en utbildningskurs vid Kungl. Biblioteket, Stockholm, och att ett arrangemang, vilket skildrar radions »Barnens brevlåda» och som innehåller av »Farbror Sven» tillhandahållet material, finge ordnas i museet.

Posthistoriska samlingarna

Till de historiska samlingarna har under året skänkts bl. a. ett porträtt av överste Hans Lagerlöf, oljemålning på duk signerad »Axel Jungstedt 1926» (kapten Erland Lagerlöf, fru Eva Norman och fröken Ulla Lagerlöf, Stockholm), ett postemblem av trä från det 1936 störtade SE-ABA-planet »Lappland» (poststationsföreståndare Oscar Rundquist, Malmö), en ringklocka av malm med postemblem (fru Helga Forsberg, Umeå) samt en postdiligens (Stockholms-Tidningen, Stockholm).

Museet har tilldelats plaketter för deltagandet i följande utställningar: »PRAGA 1962» (Tjeckoslovakiet), »Europa a Montecatini 1962» (Italien), samt Karlstads Filatelistförenings nationella utställning med anledning av 40-årsjubileet (Karlstad). Dessutom tilldelades svenska postverket som hederspris vid »PRAGA 1962» en vas av böhmiskt glas med inskription, vilken av generaldirektör E. Swartling överlämnats till postmuseum.

Erik Wahlbergson, porträtt av M:lle Julie Lavanchie, oljemålning c:a 1835.

Från postverkets centralförråd, förråds- och upphandlingsavdelning, verkstad och försvarsavdelning har bl. a. levererats: en rissla (postslåde), en postväska, 19 pistoler och revolverar av äldre modeller, postskyltar, balansvågar, kassa- och insatsskrin, 12 brevlådor, en frimärksautomat av tyskt ursprung från c:a 1910, en tygprovningssmaskin, en hålstansningsapparat av äldre typ för siffror, ett sorteringsfack, 3 arbetsstolar, ett stämpelbord, 2 fåtöljstolar i Karl Johans-stil resp. 1800-talsrokoko samt en jordglob.

Genom köp har de historiska samlingarna utökats med bl. a. ett porträtt av f. d. lantbrevbäraren Johan Larsson, Långvak, Arvika, blyertsteckning, signerad »Jörgen Zetterquist —60», Erik Wahlbergson: Porträtt av M:lle Julie Lavanchie, oljemålning på duk c:a 1835, osignerad, en äldre brevöppnare samt två posthorn.

Arkiv- och dokumentsamlingen har genom gåvor utökats med diverse fotografier, betyg, konstitutorial- och förordnandehandlingar, till stor del gåvor från ett antal posttjänstemäns sterbhus, ett brev från 1857 befordrat med den s. k. klockareposten och 10 fribrev m. m. (stationsmästare Hugo Sköld, Stenstorp), diverse försändelser och dokument rörande flygpost (köpman Georg Lindman, Stockholm) samt en större samling kuvert med ofullständiga adresser, manuskript till radioföredrag och tidningsartiklar rörande behandlingen av sådana försändelser (herr Georg Pollnow, Stockholm). Från Scottish Record Office, Edinburgh, har förvärvats 30 fotostatkopior av brev från åren 1562—1787, avsända av svenska kungar m. fl. personer och berörande svenska förhållanden.

Frankoteckenssamlingarna

Svenska specialsamlingen:

Till samlingen av svenska frankotecken har skänkts 7 förslagsmärken till 1782 års frimärken av siffertyp (ringtyp) därav 6 i litografiskt tryck och 1 i boktryck (Föreningen Postmusei Vänner), 2 helikopterkuvert (nr 1 och 11 av 2.000) som medföljde en flygtur i samband med Svensk flygposts 50-årsjubileum (Kommittén för Postmusei flygpostfond) samt 4 helbrev från åren 1876—78 frankerade med 12 öre ringtyp (herr Anders Jönsson, Ljusdal).

Museet har mottagit sedvanliga leveranser från generalpoststyrelsens stämpelexpedition, omfattande nyutkomna frimärken och helsaker,

originalteckningar, gravyravdrag, färgprovs- och normalark. Under året har 22 blad nymonterats visande frimärkena och deras konstnärliga förlagor.

Dessutom har från stämpelexpeditionen under året överlämnats 50 st frimärken samt, i förekommande fall, 6 st häften av ett antal äldre emissioner, avsedda för museets utställningssamlingar, med ett bokfört värde av kronor 4.576: 10.

Följande har inköpts: Ett fyrblock 5 öre Postsparbanken 1934, ett fyrblock 15 öre Delaware 1938 och ett 20-tal äldre brevkort för komplettering av den svenska helsakssamlingen.

Generalsamlingen Övriga samlingar:

Såsom gåvor har museet mottagit en komplett samling obegagnade Etiopien-frimärken jämte F. D. C., utgivna 1962 (revisor Ivan Adler, Stockholm), 6 obegagnade 4-block »Europa-frimärken» (Turkiets postförvaltning) samt Finlands samtliga nyutkomna emissioner på brev och samtliga minnespoststämplar på kuvert (direktör Lars Lindström, Helsingfors).

För medverkan vid utställningar har museet erhållit särskilda minnesalbum, innehållande filatelistiskt material, från »TEMEX 61» (Argentina), och »PRAGA 1962» (Tjeckoslovakiet).

Ur leveranserna av nya frimärken från UPU i Bern har under året monteringar utförts på 677 albumblad med tillsammans 3.816 frimärken och reserverats platser för 804 frimärken, som saknats i leveranserna. Museets generalsamling omfattade vid årets slut 13.943 albumblad med 104.783 frimärken och reserverade platser för ytterligare 30.139 st.

Monteringen fördelas på följande sätt:

	Antal		
	blad	Frimärken	Manko
Europa	164	1.043	25
Afrika	160	895	81
Amerika, Nord-	8	38	2
» , Central-	293	1.675	540
Asien	23	—	152
Australien	26	151	4
Antarktis	3	14	—

I samband med utställningen »Svensk flygpost 50 år» kompletterades flygpostsamlingen genom inköp av ett antal flygpostbrev och flygpostbrevkort. Under året har dessutom vissa kompletterande köp gjorts för museets samlingar av »Hammar skjölds-frimärken» och »Europa i 4-block». Dessutom har Gellerstedts donation av Finlands frimärken kompletterats genom inköp för kronor 391:—.

Följande nya utställningssamlingar har sammanställts:

1. Svensk kulturhistoria på frimärken med engelsk resp. tjeckisk text (visad i Buenos Aires, Prag och London).
2. Svensk flygpost 50 år.
3. Sven Ewerts danska gravyrer med provtryck och utgivna frimärken.
4. Nobelpristagare på frimärken.
5. Dag Hammar skjöld på frimärken med engelsk text (visad i New York och Montecatini).
6. Bilmotiv på frimärken (visad i Stockholm, Malmö, Falkenberg och Östersund).

Under året har dessutom följande äldre samlingar kompletterats:

»Europa» t. o. m. 1962 samt »Sportmotiv på svenska frimärken».

Gellerstedts donation av Finlands frimärken t. o. m. 1919 har under året nymonterats på 84 blad.

Filatelistiska och historiska biblioteken

Det filatelistiska biblioteket har under året utökats med 386 arbeten fördelade på:

143 monografier

48 allmänna handböcker

122 kataloger

73 övriga arbeten

Därtill kommer 90 kompletta tidskriftsårgångar.

Det posthistoriska biblioteket har utökats med 103 arbeten.

Biblioteket har under året utgivit tre nummer av sin stencilerade »Litteraturförteckning 1962: 1—3», som distribuerats till bibliotek, filatelistföreningar och enskilda personer inom och utom landet.

I anslutning till museets frimärksutställningar har monstrar med böcker utställts, bl. a. vid utställningarna Finsk filateli och Svensk flygpost 50 år.

Bibliotekarien Gunnel Jönsson har under hösten genomgått en praktisk bibliotekskurs vid Kungl. Biblioteket.

Vid slutet av år 1961 överfördes från Generalpoststyrelsens bibliotek ett större antal böcker som katalogiserats under året. Vidare har det historiska biblioteket kompletterats med de flesta av Bo Bergmans arbeten, som författaren signerat.

Biblioteket har under året besökts av 634 personer. Det totala antalet hemlån var 1.145 av vilka 452 utgjorde lån till låntagare på annan ort än Stockholm.

Utställningsverksamhet

Museets egna utställningar:

- 7/1 Dansk filateli
- 29/1 —25/3 Lokalbrevbäringen 100 år
- 12/4 —31/5 Frimärken från franska besittningar i Afrika
- 21/6 — 2/9 »1862 års lejontyp» — ett 100-årsminne
 - » Nobelpristagare på frimärken
 - » »Kungariket Italiens frimärken» (ur Lagerlöfs donation)
- 15/9 —31/10 Svensk flygpost 50 år
- 16/11—(10/1 Finsk filateli
- 1963)

Generaldirektör Erik Swartling besöker utställningen »Lokalbrevbäringen 100 år».

Från utställningen »Svensk flygpost 50 år».

Aktuellt frimärksland:

2/2	Congo: Dag Hammarskjöldsfrimärkena
17/3	Canada: Ishockey på frimärken
13/4	Christmas Island: Ordinarie frimärksserie med engelska drottningens porträtt
24/10	FN: F. D. C. Dag Hammarskjöld
10/11	Sverige: F. D. C. Kungens 80-årsdag
20/12	Österrike: F. D. C. Frimärkets dag med motivet en frimärksgravörs händer

Museet har under året deltagit i följande utställningar:

Utlandet:

- 3/3 — 4/3 New York, EUROPEX 1962: Nordenfrimärken 1956, Europafrimärken 1960 och SAS 1961.

- 30/3 — 1/4 New York, INTERPEX 1962: Dag Hammarskjöld på frimärken samt helbrev adresserade till honom i egenskap av generalsekreterare för FN.
- 20/5 — 29/5 Buenos Aires, ARGENTINA 1962: Svensk kulturhistoria på frimärken.
- 18/8 — 2/9 Prag, PRAGA 1962: Svensk kulturhistoria på frimärken samt helbrev (skill. b:co) ur Sundstedtska donationen.
- 14/10—21/10 Montecatini, EUROPA A MONTECATINI 1962: Dag Hammarskjöld på frimärken.
- 3/12— 8/12 London, EUROSTAMP 1962: Svensk kulturhistoria på frimärken.

Sverige:

- 26/1 — 28/1 Malmö, Föreningen Vattenmärket: 1910—1919 års svenska frimärken och tjänstefrimärken ur Benzingers donation.
- 14/2 — 16/2 Malmö, »Kul i tre»: Sportmotiv på svenska frimärken.
16/2 Arvika, postkontoret: Helikopterpost i skärgården och SAS 1961.
- 17/2 — 25/2 Stockholm, Stockholms Bilsalong: Bilmotiv på frimärken.
- 11/5 — 15/7 Göteborg, »Tåg 62»: Filatelistiskt och posthistoriskt material.
27/5 Umeå, flygplatsinvigningen: Helikopterpost i skärgården.
- 28/7 — 5/8 Malmö, Skånemässan: Bilmotiv på frimärken.
1/8 Älmhult, postkontoret 100 år: Posthistoriskt material och helbrev från Älmhult.
- 22/9 — 23/9 Sollentuna, Sollentuna filatelistklubb: Sven Ewerts danska gravyrer, provtryck och frimärken.
- 27/10—18/11 Falkenberg, Turistbyrån: Brev och frimärken avstämplade i Falkenberg samt Bilmotiv på frimärken.
3/11—18/11 Karlstad, Karlstads Filatelistförening 40 år (Värmlands museum): Helbrev (skill. b:co) ur Sundstedtska donationen.
- 24/11—25/11 Östersund, Östersunds filatelistförening 35 år: Militärpost samt Bilmotiv på frimärken.
8/12— 9/12 Klintehamn, postexpeditionen: Ett urval äldre julkort.

Publikationer

Postmusei årsbok Postryttaren 1962 (utkom 20/2 1963) innehöll artiklarna:

Några frimärksförslag från början av 1870-talet av Sven Åkerstedt,
Stildrag hos våra frankotecken (I) av Gilbert Svenson,
Frankostämpplingsmaskiner av Gösta Sundman,
samt vidare redogörelser för museet och Föreningen Postmusei Vänner.
Till utställningarna Dansk filатели och Finsk filатели utgavs stencilerade kataloger.

Donationsmedel

Postmusei fonder uppgick den 30/6 1962 till:

d'Orchimontska fonden	4.752: 50
Sundstedtska fonden	11.737: 22
Fonden för försålda frimärken	1.045: 62

Donationsmedlen uppgick den 31/12 1962 till:

Gellerstedts donation	3.820: 99
Paulins donation	6.003: 10

Ett belopp av 391: — kronor av Gellerstedts donationsmedel har använts för komplettering av samlingarna.

Övriga fonder och donationer har under året ej tagits i anspråk.

Postmusei anslag

Postmusei anslag till utökande och vidmakthållande av samlingarna kronor 15.000 ökades till 20.000 fr. o. m. 1/7 1962.

Anslaget förbrukades helt under budgetåret 1/7 1961—30/6 1962.

Museets anslag för expenser har utgjort 31.000 kronor och för utställningsverksamhet 11.000 kronor eller sammanlagt 42.000 kronor. Expenserna har uppgått till 28.608: 78 och utgifterna för utställningsverksamhet till 15.201: 67 kronor eller sammanlagt 43.810: 45 kronor.

Ombyggnad och reparation

Museibyggnadens yttre renoverades genom Kungl. Byggnadsstyrelsens försorg med ny puts och målning av fasaderna samt förstärkning mot gatan av portalkolonnerna. En ny utställningslokal har förberetts mot Munkbrogatan. En del av utställningslokalerna på nedre botten och i våningen 1 tr. upp har nymålats liksom biblioteksrummen. 10 värm radiatorer har bytts ut.

Reklam

Varje söndag annonserades museets öppethållande och utställningar genom den s. k. museinyckeln i Dagens Nyheter, Stockholms-Tidningen och Svenska Dagbladet. Annonsering i tidskrifter och övriga publikationer företogs endast i begränsad omfattning med ett belopp av kronor 576: —. Totala kostnaden för annonsering uppgick under året till kronor 8.625: 88.

Utan kostnad för Postmuseum har under sommarhalvåret 1962 samannonsering med Postens filateliavdelning skett i Stockholms tre största turistguider.

Affischer med inbjudan att besöka museet utsändes under vårterminen till samtliga skolor i Stockholm.

Öppethållande

Historiska och filatelistiska avdelningarna hade öppet söndagar 13—16, måndagar—fredagar 13—15 och torsdagar dessutom 19—21. Filatelistiska bibliotekets läsesal och låneexpedition var öppna onsdagar 13—15 och torsdagar 19—21.

Besök

Museet besöktes under året av 14.347 personer mot 15.346 under år 1961. I besöksantalet ingick 77 grupper med 1.782 personer, vilka visades omkring under ledning av någon av museets tjänstemän.

*Förteckning över personer och institutioner som under år 1962
överlämnat gåvor till Postmuseum.¹*

Erich Aber; Ivan Adler; H. Almkvist, Johanneshov; American Philatelic Congress Inc., Wilmington 3, Del., U. S. A.; Hans S. Andersson; Clemens Anheuser, (21 a) Mettingen, Västtyskland; Argentinska Ambassaden; Ö. Armfeldt-Hansell; Artmaster, Louisville 7, Ky, U. S. A.; Elsa Atterfelt, Göteborg; Aust-Agder-Museet, Arendal, Norge; Edouard Berck, Paris 8e, Frankrike; L. Å. Bergström, Visby; Peter Binicos, Detroit 27, Mich., U. S. A.; J. Bleyer, Tallin, Estland; Briefmarken-Haasler, Augsburg, Tyskland; Verlag Briefmarken-Spiegel, 20 b Göttingen, Västtyskland; Der Bundesminister für das Post- und Fernmeldewesen, Bonn, Västtyskland; Bundesministerium für Verkehr und Elektrizitätswirtschaft, Wien, Österrike; Bundespostmuseum, Frankfurt (Main), Västtyskland; Tage Callerås, Sjömarken; Centro Culturale Pirelli, Milano, Italien; Editions Philatéliques »Cérès», Paris 1, Frankrike; Chambre syndicale belges des negociants en timbres-poste — A. S. B. L., Bruxelles, Belgien; Giovanni Chivarello, Napoli, Italien; Karl Ivar Dafgård's sterbhus, Vrigstad; Van Dahl Publ. Inc., Albany, Oregon, U. S. A.; Uno Dahlström, Landskrona; Kurt Dahmann-Verlag, Berlin W 30, Västtyskland; Direccion Postal, Buenos Aires, Argentina; Directorate General of Posts, Taipei, Taiwan, Kina; Luther L. L. Dilley, Schoolhouse Point Lusby, Maryland, U. S. A.; W. Dohr, Phila Verlag, Schlossberg bei Rosenheim, Tyskland; Ture Ekenwall, Varberg; H. Ekeroth; J. W. Ewetz's sterbhus, Stocksund; Finska Postförvaltningen, Helsingfors, Finland; Fleetwood Cover Service, Pleasantville, N. Y., U. S. A.; K. M. Flodin; Flotttilj-intendenten, F 3, Malmslätt; Gurli Fohlin, Norrköping; Helga Forsberg, Umeå; Frimärkssamlarföreningen i Finland; Generaldirektion PTT, Bibliothek und Dokumentation, Bern, Schweiz; Gesellschaft für Deutsche Postgeschichte E. V., Frankfurt/Main 2, Västtyskland; Ruprecht Glasewald, Hamburg 33, Tyskland; G. G. Gordon; Börje Gustafsson, Marieholm; Birger Göransson, Karlstad; Edvard Haage; Curt K:son Haij; D. S. Hallgrens sterbhus, Tranås; R. S. J. Hansson, Helsingborg; A. Harper, Darlington, Durham, England; H. E. Harris & Co., Boston 17, Mass., U. S. A.; Birgit M. Harrison, Lidingö 1; Axel Hermelin, Mjölby; Matthew G. Hoffman, Topeka, Kansas, U. S. A.; Wilhelm Hofinger, München, Västtyskland; S. Hultbom, Norrköping; Infla, Verein der Deutschlandsammler, Berlin-Spandau, Tyskland; Inez Jacobsson, Malmö; E. R. Johansson, Sjömarken; Jugofilatelija, Beograd, Jugoslavien; Anders Jönsson, Ljusdal; Lilly Karlsson, Blidö; Stina Karlsson, Filipstad; F. W. Kessler, New York 36, N. Y., U. S. A.; Edith Klingsby, Danderyd; Koldinghusmuseet, Kolding, Danmark; Kommittén för jubileumspostflygningen 1962; Anna Kruse; Kungl. Biblioteket; Kungl. Vattenfallsstyrelsen; Märta Lager; Bror Lagercrantz, Wirsbo; Georges Lamy, Ecully, (Rhône), Frankrike; J. Albin Lennströms sterbhus; Emilia B. E. Liljedahls sterbhus, Malmö V; Birger Lindberg; G. Lindman; Lars Lindström, Helsingfors, Finland; Lars Litzman, Borås; P. de Lizeray, Paris 7e, Frankrike; Ingrid Lundhquist, Värnamo; Einar Lundström; M. Meghrig & Sons, Los Angeles, Calif., U. S. A.; Ministère des Postes des Télégraphes et des Téléphones, Marokko; Georges Monteaux, Paris 9e, Frankrike; Le Mouël, Paris,

¹ Givarens adress är Stockholm, där ej annat anges.

Frankrike; Musée des Postes et Télécommunications Pologne, Wrocklaw, Polen; Musée PTT, Beograd 1, Jugoslavien; A. Narath, Berlin W 15, Tyskland; Nationalmuseum, Biblioteket; Ernfrid Nilsson, Hälsingborg; E. Nordahl, Eskilstuna; Erik Nordlund, Bromma; P. A. Norstedt & Söner; Norrbottens Museum, Luleå; Lennart Ohlsson; Oslo Filatelistklubb, Oslo, Norge; Verlag Helmut Otto, BerlinGrunewald 1, Västtyskland; Axel J. A. Paulins sterbhus genom Sune Schéle; Kurt Ingvar Pettersson, Sundbyberg 2; Robert Pettersson; Pofis-Postovni, Filatelistická Sluzba, Praha 1, Tjeckoslovakien; Polski Związek Filatelistow, Warszawa 40, Polen; Georg Pollnow; Postmaster General, Ottawa, Canada; Das Postmuseum des Fürstentums Liechtensteins, Vaduz Liechtenstein; Post & Telegraph Administration, Reykjavik, Island; PTT-Museum, Helsingfors, Finland; Enrique Puigferrat Queralt, Barcelona 2, Spanien; Robert F. Quirk, Danvers, Mass., U. S. A., Kenneth B. Rapkin, London E. C. 1, England; Andreas Relte; Riksarkivet; H. Santiago Ron, Caracas, Venezuela; Arvid Rundquist, Ystad; Margareta Samsioe, Stocksund; Einar Sandberg, Bromma; K. V. V. Sandberg, Linköping 7; D. Scalabrino, president för frimärksutställningen Europa a Montecatini; Friedrich Schaffer, Nacka; Francisco Schiffer, Sao Paulo, Brasilien; Naëma Schröder, Arvika; Seven Seas Stamps PTY Ltd., Dubbo, N. S. W., Australien; Verlag Hermann E. Sieger, Lorch/Württemberg, Västtyskland; Vuk Simić-Vakanović, Zagreb 1, Jugoslavien; Sjöfartsmuseum, Göteborg; Hugo Sköld, Stenstorp; Czeslaw Slania; J. Smidt-Andersen, Gentofte, Danmark; Sollentuna Filatelistklubb; Space Craft Covers, Huntington W., Va, U. S. A.; Staats- und Universitäts-Bibliothek, Hamburg, Tyskland; E. Stalbow, Stetten/Filder, Västtyskland; Helli Steiger, Wien VII, Österrike; Karl-Erik Stenberg, Näsby Park; G. Stenerudh; Stockholms Stadsmuseum; Mai I. Stommel, Valdemarsvik; Richard Strite, Williston Park, N. Y., U. S. A.; E. Swartling; Svenska Institutet; Svenska Nationalföreningen mot Hjärt- och Lungsjukdomar; Svenska Postmannaförbundet, avd. 37, Västerås; Bo Svensson; Gerhard von Sydow; D. W. Tanner, Eastbourne, England; Maj Tegelberg, Strömsbro; Sture von Tell, Göteborg Ö; Wolfgang Torow, 2057 Geesthacht/Elbe, Västtyskland; Sigurd Tullberg; Börje Wallberg, Skövde; E. Vandenbauw, Bruxelles 14, Frankrike; Washington Press, Maplewood, N. J. 100, U. S. A.; Verband Österreichischer Philatelisten-Vereine, Wien 9, Österrike; J. Vernez, Tours, Frankrike; A. Wéry, Neder- over Hembeck, Belgien; Eskil Wilhelmsson, Kinna; Sven-Arthur Wiman, Salt Lake City, Utah, U. S. A.; Carl Zanichelli, Varberg; Överstyrelsen för Svenska Röda Korset.

¹ Givarens adress är Stockholm, där ej annat anges.

- Den 29 januari 1962, Lokalbrevbäringen 100 år.

- Den 21 mars 1962, 1862 års kommunallagar.

- Den 24 september 1962, Svenska byggnadsminnen.

Den 2 juli 1962.

Den 15 oktober 1962.

- *Den 11 november 1962, Gustaf VI Adolf 80 år.*

- *Den 10 december 1962, 1902 års Nobelpristagare.*

